

คำนำ (พิมพ์ครั้งที่ 1)

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงขึ้น เพื่อเป็นตำราเรียนในกระบวนวิชา TH 465 ภาษากับความคิดที่เปิดสอนในภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงลักษณะความคิดหรือสาร (Message) ที่ปรากฏในภาษา กับส่วนประกอบของความคิดคือ โครงสร้างหรือแบบสร้างของมโนทัศน์ (Conceptual structure) ของผู้ใช้ภาษาและการตอบสนองความคิดหรือเข้าใจความหมายที่อาศัยภาษาเป็นสื่อ ซึ่งลักษณะของภาษาที่สื่อความคิดดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่เน้นเรื่องภาษาเขียนที่ปรากฏเป็นข้อความต่าง ๆ

การเข้าใจความหมายหรือตอบสนองต่อความหมายในข้อเขียนชนิดต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้ได้อาศัยแหล่งความรู้จากจิตวิทยาเป็นส่วนใหญ่หรือแทบจะกล่าวได้ว่าเป็นความรู้หลักที่ใช้เป็นแกนกลางในการอธิบาย คือ เน้นในเรื่องของมโนทัศน์ (Concept) ว่ามีบทบาทต่อการสร้างกรอบความคิดหรือแนวคิดในข้อเขียนอย่างไร และผู้อ่านต้องใช้โครงสร้างของมโนทัศน์ (Conceptual structure) ไปแปลความหรือตีความอย่างไร จึงจะตอบสนองและเข้าใจความหมายของผู้เขียนได้ เรื่องของมโนทัศน์-ภาษา-และการตอบสนองต่อความหมายเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก นอกจากนั้นยังได้อาศัยความรู้จากแหล่งอื่น ๆ มาอธิบายเรื่องราวการสื่อความหมายและการเข้าใจความหมายในภาษาหรือข้อเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ความรู้จากภาษาศาสตร์ สื่อสารมวลชน ปรัชญา วัฒนธรรม และวรรณคดีวิจารณ์ เป็นต้น ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวช่วยตอบคำถามเรื่องการสื่อความคิดในภาษาที่เราอ่านได้ไม่น้อยซึ่งจะช่วยเป็นแนวทางสำหรับผู้เรียนและผู้สนใจตามควรแก่กรณี ผู้ที่ชอบคิด รู้จักคิด และคิดว่าการอ่านเป็นเกมที่มีกติกาอย่างหนึ่ง แต่เป็นกติกาที่ต้องใช้สมองและอาศัยกลวิธีบางอย่าง จะได้รับประโยชน์จากการเรียนเรื่องดังกล่าวมาก เพราะนอกจากจะได้รับความรู้ในเชิงเนื้อหา ยังจะได้รับรู้แนวคิดกว้าง ๆ ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับคิดและตอบสนองต่อข้อความหรือภาษาที่อ่านต่อไป

การเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ได้กระทำด้วยใจรักและศรัทธาว่า จะเป็นแสงสว่างดวงเล็ก ๆ ช่วยเกื้อกูลผู้ที่ไม่มีพื้นความรู้ด้านนี้มาก่อน แต่ใจรักและศรัทธาเพียงสองอย่าง ไม่สามารถทำงานชิ้นนี้ได้สำเร็จเลย ถ้าหากผู้เรียบเรียงไม่ได้หนังสือที่เป็นครุฑี ๆ ชวนนำทางความคิดให้เดิน ซึ่งมีอยู่มากมายหลายเล่ม เล่มที่สำคัญ ๆ ซึ่งได้นำมาใช้มากได้แก่ *The Participating Reader* ของ Witting,

Holcomb และ Dunn หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นเพื่อแนะนำหรือเป็นพื้นฐานการอ่านตีความสำหรับนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยให้สามารถศึกษาเรื่องนี้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียบเรียงทั้งสามคนได้ใช้เวลาสอนเรื่องนี้ถึง 15 ปี แล้วจึงเขียนเป็นตำราเล่มนี้ขึ้น วิธีเขียนหรือนำเสนอเนื้อหาทำได้น่าอ่านมาก เพราะมีวิธีช่วยให้ผู้เรียนตอบสนองความหมายในแง่มุมต่าง ๆ หลายอย่าง เล่มต่อมาคือ *Language in Thought and Action* ของ Hayakawa ซึ่งกล่าวถึงหน้าที่ของภาษาที่ใช้สื่อความหมายในลักษณะใดบ้าง และภาษากับความคิดเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กันอย่างไรมีอะไรที่เป็นหลุมพรางที่ทำให้สื่อความหมายผิดพลาด หนังสือเล่มนี้ช่วยแนะภาพกว้าง ๆ ในการสื่อความหมายด้วยภาษาไว้อย่างละเอียด อีกเล่มหนึ่งคือ *Semantics and Communications* ของ Condon, Jr. ซึ่งแนะนำการศึกษาการสื่อความหมายด้วยภาษา ชนิดของข้อความที่ใช้สื่อสารและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสื่อความหมาย หนังสือทั้งสามเล่มนี้ได้ให้แนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียบเรียงมาก จึงขอขอบคุณผู้เรียบเรียงหนังสือดังกล่าว รวมทั้งผู้เขียนหนังสือทุก ๆ เล่มที่ได้นำมาอ้างอิงทั้งหมดในหนังสือเล่มนี้ไว้เป็นอย่างสูง

การพิมพ์ครั้งนี้แม้ว่าได้พยายามทำอย่างดีที่สุด แต่ยังคงเห็นว่ามีย่อที่ควรปรับปรุงแก้ไขอีกซึ่งจะได้เพิ่มเติมในการพิมพ์ครั้งต่อไป

ขอขอบคุณอาจารย์อภิชาต ปานเจริญ ที่ได้กรุณาอ่านตรวจทานต้นฉบับด้วยความมีน้ำใจและขอขอบคุณคุณสุวัฒน์ ขวัญอินชา ที่ได้พิมพ์ต้นฉบับด้วยความตั้งใจ

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน.

ก

คำนำ (พิมพ์ครั้งที่ 6)

ตำราเรียนกระบวนวิชา TH 465 ภาษากับความคิด ซึ่งพิมพ์ครั้งที่ 6 ได้จำหน่ายหมดแล้ว
จึงจัดพิมพ์ขึ้นใหม่เป็นครั้งที่ 7

ประสิทธิ์ กาย์กลอน

คำชี้แจงสำหรับนักศึกษา

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงขึ้น เพื่อพยายามช่วยให้นักศึกษาเรียนด้วยตนเอง จึงได้เตรียม ส่วนประกอบบางอย่างภายในเล่ม เป็นเครื่องช่วยแนะแนวทางสำหรับผู้เรียน ซึ่งมีความจำเป็นไม่ สามารถมาพึ่งคำบรรยายตามปรกติ ก่อนลงมือศึกษาจึงขอให้ทำความเข้าใจส่วนประกอบเหล่านี้เสีย ก่อน จะทำให้การอ่านได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยยิ่งขึ้นคือ

จุดมุ่งหมายประจำบท เป็นหัวข้อและข้อความที่อยู่ตรงตอนต้นของแต่ละบท ซึ่งช่วยเป็น เข็มทิศควบคุมความคิดในการอ่าน ว่าผู้เรียนควรทราบเนื้อหาอะไรบ้างในแต่ละบท เมื่อเวลาอ่านเนื้อหา พยายามตั้งคำถามตามจุดมุ่งหมายตามไปด้วย แล้วจะเข้าใจประเด็นสำคัญของเนื้อหาในแต่ละบทได้ ง่ายขึ้น และไม่หลงทางว่าอ่านเนื้อหาแต่ละบทไปทำไม

บททวนเรื่องในบทก่อนและแนะนำเรื่องที่จะเรียนในบทนี้ เป็นหัวข้อและข้อความที่อยู่ ถัดลงมาจกจุดมุ่งหมาย ข้อความในหัวข้อนี้ กล่าวย้อนหลังเนื้อหาอย่างย่อ ๆ ที่เรียนมาในบทก่อน เป็นการทบทวน แล้วนำไปกล่าวโยงกับเนื้อหาในบทใหม่ที่จะอ่านต่อไป จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความ สัมพันธ์ของเนื้อหาระหว่างบท ว่าเกี่ยวข้องกันอย่างไร และจะดำเนินในบทต่อไปอย่างไร

ส่วนเนื้อหาของแต่ละบทได้เรียบเรียงไปตามลำดับความยากง่ายอย่างต่อเนื่อง การอธิบาย พยายามใช้ภาษาที่อ่านง่าย มีการเน้นย้ำเนื้อหาสำคัญและชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในเนื้อหาตาม สถิติปัญญาและความสามารถส่วนบุคคล นอกจากนั้นยังมีตัวอย่างประกอบในแต่ละตอนอย่าง พอเพียง ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้แต่ขอให้ ตระหนักว่า หนังสือเล่มนี้ไม่ใช่สูตรสำเร็จที่อ่านแล้วจะเข้าใจเรื่องต่าง ๆ อย่างแจ่มแจ้งทันที เพราะ เรื่องของความคิดโดยธรรมชาติของตัวมันเอง ย่อมต้องอาศัยเวลาและความเป็นผู้ช่างสังเกตประกอบ ไปด้วย

เมื่ออ่านเนื้อหาแต่ละตอนในบทจบแล้ว ลองพลิกมาทบทวนความเข้าใจจากการอ่าน โดยดู แบบฝึกหัดท้ายบท แล้วตอบคำถาม ถ้านักศึกษาตั้งใจอ่านบทเรียนอย่างระมัดระวัง ก็จะเข้าใจและ ตอบคำถามได้ไม่ยากนัก ยิ่งถ้าได้ติดตามไปด้วยในขณะที่อ่าน ก็จะได้รับแนวคิดต่าง ๆ มากกว่าเนื้อหาที่ เขียนไว้ในหนังสืออีกมาก

ขอให้ผู้เรียนทุกคนโชคดี และได้รับประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าตามส่วนของคุณภาพดี และความตั้งใจของแต่ละคน

ผู้เรียบเรียง